

Sygn. akt I C 1966/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2016 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Aleksandra Konkel
Protokolant:	Sekr. sąd. Katarzyna Warzocha

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S. w G.

przeciwko J. D.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda (...) S. w G. na rzecz pozwanej J. D. kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 1966/15

UZASADNIENIE

Powódka (...) F. S. w G. (dalej jako (...)) domagała się zasądzenia od pozwanej J. D. o kwoty 3.064,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że wyrokiem z dnia 24 listopada 2014 r sygn. akt I C 991/13 Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku oddalił powództwo wytoczone przeciwko J. D. oraz Z. D. oraz zasądził od powódki na rzecz Z. D. tytułem kosztów kwotę 3.617 zł. Następnie postanowieniem z dnia 9 grudnia 2014 r. Sąd uzupełnił wyrok zasadzając od powódki na rzecz J. D. kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podstawą powództwa była umowa pożyczki nr (...), która została uznana za nieważną w związku z naruszeniem przepisu art. 21, poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych. Z tego powodu sankcją nieważności objęte zostały umowa pożyczki nr (...) z dnia 28 grudnia 2011 r. oraz umowa pożyczki nr (...) z dnia 30 kwietnia 2011 r. Zdaniem strony powodowej jest ona uprawniona do dochodzenia wierzytelności wynikającej m.in. z pożyczki nr (...) z dnia 25 października 2007 r., która poprzedzała uznane za nieważne umowy z zaliczeniem wpłat dłużników dokonanych na rachunek pożyczek uznanych za nieważne. Pożyczka ta została zawarta na okres do 30 września 2015 r. i nie została wypowiedziana. Pożyczka nr (...) została spłacona pożyczką nr (...)/2011 dnia 30 kwietnia 2011 r. Zdaniem powódki, z uwagi na nieważność tej umowy ustalić należy, że spłata taka nie miała miejsca, w związku z tym zostały spłacone 42 raty pożyczki nr (...). Wszystkie wpłaty dokonane przez pozwaną na

pożyczkę nr (...), (...) oraz (...) zostały zaliczone na spłatę wymagalnych rat pożyczki nr (...), poczynając od raty nr 43 z dnia 30 kwietnia 2011 r. Zdaniem strony powodowej łącznie wpłaty dokonane na pożyczki nr (...), (...) oraz (...) wynoszą 15.872,35 zł w tym 6.730,56 zł tytułem kapitału, 8.794,54 zł tytułem odsetek umownych oraz kwota 347,25 zł tytułem odsetek karnych. Mając na uwadze, że na dzień wydania wyroku w sprawie I C 991/13, istniało wymagalne zadłużenie pozwanej, (...) pismem z dnia 7 stycznia 2015 r. złożył oświadczenie o potrąceniu zasądzonych na rzecz pozwanej kosztów procesu w wysokości 2.400 zł. Z wniosku pozwanej toczyło się postępowanie egzekucyjne przeciwko (...), w toku którego dłużnik uiścił realnie kwotę 3.067,15 zł. Postanowieniem z dnia 15 maja 2015 r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Sopocie zakończył postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt (...). (...) pismem z dnia 8 lipca 2015 r. wezwał pozwaną do zwrotu wyegzekwowanej kwoty, jako podstawę swego żądania wskazując art. 415 kc. Argumentował, iż działanie pozwanej, skutkujące wszczęciem postępowania egzekucyjnego, stanowi czyn niedozwolony, którym pozwana wyrządziła szkodę w wysokości wyegzekwowanej sumy pieniężnej oraz kosztów postępowania egzekucyjnego. Zdaniem (...) należność określona w tytule wykonawczym pozwanej nie przysługiwała, bowiem świadczenie w nim objęte wcześniej zostało zaspokojone w drodze dokonanego potrącenia.

W odpowiedzi na pozew pozwana J. D. domagała się oddalenia powództwa oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu. Uzasadniając stanowisko w sprawie, pozwana wskazała, że umowa nr (...) wygasła wobec całkowitej spłaty zobowiązania w dniu 30 kwietnia 2011r. Zatem powódka nie posiadała względem pozwanego wierzytelności, którą skutecznie mogłaby zgłosić do potrącenia z wierzytelnością zasądzoną w wyroku wydanym w sprawie akt I C 991/13 przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku. Zdaniem pozwanej wystąpienia z wnioskiem egzekucyjnym i jego popierania, nie sposób ocenić jako zachowania bezprawnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 października 2007r. J. D. zawarła ze (...) umowę pożyczki nr (...), na kwotę 35.000 zł, na okres od dnia 25.10.2007r. do dnia 30.09.2015r. W dniu 1 września 2010r. J. D. zawarła ze (...) umowę pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) na kwotę 7.500 zł na okres od dnia 1.09.2010r. do dnia 30.09.2015r. W dniu 30 kwietnia 2011r. J. D. zawarła ze (...) kolejną umowę pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) na kwotę 37.500 zł na okres od dnia 30.04.2011r. do dnia 30.04.2016r. W dniu 28 grudnia 2011r. J. D. zawarła ze (...) umowę pożyczki (kredyt konsumencki) na cele mieszkaniowe nr (...) na kwotę 43.500 zł na okres od dnia 28.12.2011r. do dnia 28.12.2016r. W dniu 3 lipca 2012r. J. D. zawarła umowę pożyczki (kredyt konsumencki) na „cele mieszkaniowe” nr (...) na kwotę 47.500 zł na okres od 3.07.2012r. do 25.06.2017r. Poręczycielem spłaty pożyczek był Z. D..

Poczynając od pożyczki (...), umowy zawierane były celem spłaty - środkami pochodzącymi z umowy - zobowiązań wynikających z poprzednich umów pożyczki. Kwotą z pożyczki (...) spłacona została należność z pożyczki (...) oraz pożyczki nr (...). Kwotą z pożyczki(...) spłacona została należność z(...) Z pożyczki (...) spłacona została należność z pożyczki (...) Spłaty następowały w ten sposób, że po przyznaniu pożyczki i zasileniu środkami rachunku pożyczkobiorcy, utworzonego dla obsługi udzielonej pożyczki, środki były niemal od razu przelewane na rachunek, którym obsługiwano inną pożyczkę, tę której spłaty dokonywano nowo udzieloną pożyczką. Pozwana nie uzyskiwała możliwości dysponowania środkami w inny sposób, niż na spłatę konkretnej pożyczki. J. D. nie spłaciła należności wynikających z umowy pożyczki nr (...), która to umowa, w związku z brakiem spłaty, została jej wypowiedziana.

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I C 991/13, uzupełnionym postanowieniem z dnia 9 grudnia 2014r., Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku oddalił powództwo (...) o zapłatę, wytoczone m.in. przeciwko J. D., jako stronie umowy pożyczki nr (...). W punkcie 3 tego wyroku (dodanym postanowieniem z dnia 9 grudnia 2014r.) Sąd zasądził na rzecz J. D. od (...) koszty procesu w kwocie 2.400 zł. Podstawą powództwa była wierzytelność wynikająca z umowy pożyczki nr (...), która to umowa została przez Sąd uznana za nieważną wobec naruszenia art. 21 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 14 grudnia 1995r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych. Z powołaniem się na tę samą argumentację sankcją nieważności objęte zostały również poprzednio zawarte umowy pożyczki, z wyjątkiem pierwszej umowy nr (...), która została jednak spłacona środkami pochodzącymi z umowy nr

(...). Sąd, oddalając powództwo, stwierdził także, że (...) nie wykazał, jaką kwotą wyraża się bezpodstawne wzbogacenie pozwanego i jego żony.

bezsporne, a także dowód: kopia wyroku w sprawie IC 991/13 wraz z uzasadnieniem oraz postanowieniem uzupełniającym, k.29-33v; dokumenty z akt postępowania I C 991/13.

Pismem z dnia 7 stycznia 2015r. powódka złożyła pozwanej J. D. oświadczenie o potrąceniu należności stwierdzonej w wyroku w sprawie o sygn. akt I C 991/13 przez Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku, z wierzytelnością (...) wynikającą z tytułu wymagalnych rat pożyczki nr (...).

dowód: oświadczenie wraz z dowodem doręczenia, k.10-11, 14-14v

J. D. w maju 2015r. wszczęła egzekucję należności zasądzonej na jej rzecz od (...) w sprawie I C 991/13 tytułem kosztów procesu. W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego pozwana uzyskała pełne zaspokojenie, bowiem (...) dokonał wpłaty należności na konto komornika celem zakończenia egzekucji, przy czym wpłata nastąpiła z zastrzeżeniem zwrotu.

okoliczności bezsporne, nadto dowód: zawiadomienie k. 20; postanowienie, k.22; potwierdzenia transakcji, k.23-24

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów załączonych do akt sprawy, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron, jak również Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Powódka domagała się zasądzenia od pozwanej kwoty 3.064,15 zł, twierdząc, iż jest to wartość szkody, którą poniosła w związku z bezprawnym zachowaniem pozwanej, polegającym na wszczęciu egzekucji, w toku której ta kwota, stanowiąca wartość zasądzoną w sprawie IC 991/13 wraz z kosztami egzekucyjnymi, została od powódki wyegzekwowana, mimo, że jeszcze przed wszczęciem postępowania komorniczego wierzytelność J. D. wygasła, na skutek dokonanego potrącenia. W ocenie Sądu, powódka trafności swoich twierdzeń i zasadności zgłoszonego żądania, nie wykazała.

W związku z podstawą zgłoszonego przez powódkę żądania, koniecznym było ustalenie czy zachowanie pozwanej, polegające na wszczęciu postępowania egzekucyjnego, oraz jego kontynuowaniu, nosiło znamiona zawinionej bezprawności, bowiem jedynie takie zachowanie uznać można za czyn niedozwolony w rozumieniu art. 415 kc i domagać się naprawienia szkody przez taki czyn wyrządzonej.

Samo wszczęcie i popieranie przez wierzyciela egzekucji przeciwko dłużnikowi na podstawie tytułu wykonawczego nie może być uznane za czyn niedozwolony, uzasadniający odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 415 kc (tak m.in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2009 r. w sprawie III CZP 68/09). Do zachowań bezprawnych orzecznictwo zalicza na przykład działanie wierzyciela polegające na spowodowaniu wszczęcia egzekucji na podstawie orzeczenia sądu (nakazu zapłaty) nieprawomocnego natychmiast wykonalnego, wydanego na podstawie weksla, co do którego wierzyciel ma świadomość, że jest nieważny lub został sfalszowany, a także prowadzenie egzekucji na podstawie tytułu egzekucyjnego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, czy aktu notarialnego, w którym dłużnik poddał się dobrowolnie egzekucji, gdy nie było podstaw do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, czy też żądanie nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, czy też wszczęcie egzekucji przez wierzyciela, który wykorzystuje istnienie tytułu wykonawczego w celu ponownego wyegzekwowania już spełnionego świadczenia. Dlatego, w ocenie Sądu, wątpliwą jest możliwość uznania za bezprawne działania wierzyciela, który na podstawie tytułu wykonawczego, wykonalność którego nie została podważona, wszczyna egzekucję. Nawet w sytuacji, gdy przed wszczęciem postępowania, złożone będzie oświadczenie dłużnika o potrąceniu egzekwowanej należności, szczególnie, gdy istnienie takiej wierzytelności zgłoszonej do potrącenia, jest obiektywnie wątpliwe.

Wykazanie istnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia z należnością egzekwowaną powinno być uwzględnione przy ocenie celowości wszczęcia egzekucji i rozstrzygnięciu o kosztach postępowania komorniczego. Nie sposób jednak przyjąć w takiej sytuacji, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego, opartego na tytule wykonawczym, którym jest prawomocne orzeczenie sądu, opatrzone klauzulą wykonalności, jest działaniem bezprawnym wierzyciela.

Niezależnie od powyższego, w ocenie Sądu, brak było podstaw by przyjąć, że powódka posiadała wierzytelność przeciwko J. D., którą skutecznie mogła potrącić z należnością pozwanej, zasądzoną na jego rzecz w sprawie I C 991/13. Słusznie wskazywała pozwana, że należność z umowy nr (...) została spłacona już w 2011r. W istocie, jak później przesądził to Sąd w wyroku w sprawie I C 991/13, umowy, z których pochodziły środki na spłatę zobowiązania z umowy nr (...), były nieważne. Jednak bezspornym w sprawie było to, że umowy te zostały wykonane. (...) postawił do dyspozycji J. D. środki z tych umów, które ta wykorzystwała na spłatę m.in. należności z umowy (...). Dlatego zupełnie pozbawiona podstaw jest argumentacja powódki, która z faktu nieważności umów nr (...) i następnych, wywodzi skutek w postaci nieważności czy nieskuteczności spłaty należności z umowy nr (...). Ta ostatnia umowa, poprzez całkowite rozliczenie jej między (...) a pozwaną, wygasła. Pochodzenie środków, którymi spłaty dokonano, nie ma żadnego znaczenia. Powódka zatem nie ma żadnych podstaw do powoływania się na tę umowę, jako na tytuł istniejącej wierzytelności przeciwko pozwanej. Powódka, pomimo tego, że umowy nr (...) i następne, zostały uznane za nieważne, miała możliwość uzyskania zwrotu wypłaconych na ich podstawie świadczeń. Spełnione świadczenie w wykonaniu nieważnej umowy jest przecież świadczeniem nienależnym, i jako takie może być dochodzone przez tego, który je spełnił. Zresztą próbę takiego rozliczenia powódka podjęła w postępowaniu I C 991/13, w którym oddalający żądanie wyrok, wydany został nie tylko w oparciu o ustalenie nieważności umów, ale również w zakresie żądania ewentualnego zwrotu świadczenia nienależnego. Sąd oddalił żądanie (...) zwrotu świadczenia nienależnego, nie dlatego, że uznał, iż takie mu nie przysługuje, ale wobec niewykazania wartości wzbogacania J. D..

Z przytoczonych względów uznawszy żądanie pozwu za nieuzasadnione, na podstawie art. 415 kc, Sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu, sprowadzających się do kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez pozwaną wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (łącznie 617 zł) rozstrzygnięto na podstawie art.98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc, obciążając nimi stronę powodową jako przegrywającą.

1. (...)
2. (...)
3. (...)